

ŽENE IZ ALTAMIRE

MATEJA JURČEVIĆ

SADRŽAJ

<i>Moj jezik je odbjeglo mladunče lava</i>	6
BUKOLIKE	7
<i>Moja je zemlja puna šuma</i>	8
<i>Naelektrizirani pokrivač</i>	9
<i>Moja se ljubav širila zemljom</i>	10
<i>Ta zemlja koja stane između brade i ramena</i>	11
<i>Sada je tu gdje stojiš jedna livada i jedna dolina</i>	12
<i>U tu je zemlju uletjelo moje srce kao</i>	13
<i>Objavili su u državnim novinama</i>	14
<i>Pod zastavom ambasade ogrću se tvojom kožom</i>	15
<i>Ne prelazite cestu na signal za slijepe</i>	16
<i>Nad samim središtem toga grada</i>	17
<i>Kada izvadiš ruku iz džepa traperica</i>	18
<i>Tri kamena ukradena iz luke</i>	19
ELEGIJE	20
pristizanje ljubavi	21
kad dođe proljeće kupit ću kartu za bukurešt	23
mogućnosti	24
nikada neću znati ono bitno o tebi	25

pour	27
krajem svibnja	28
zatim su se dugo smijali	29
pustinje	30
srest ćemo se nakon trećeg rata	32
oni se vraćaju	34
na putu te presretnu lopovi	36
noću	37
potkopavanje ljubavi	39
rođendan	41
putovanja	42
što je ostalo nakon što smo napustili stan	43
disanje ljubavi	44
sjećanje i suprotni pravci	45
slike koje smo sačuvali	46
što smo vidjeli kada smo podigli pogled	47
 GROTESKE	 48
žene iz altamire	49
rapsodija na paganinijevu temu	51
portreti nepoznatih žena	52
muzej na otvorenom	53
susjedstvo	55

himera	56
mimikrija	57
nemogući predjeli	58
izopćenje tijela	59
signali	60
pokušaj samoubojstva u lutrijskom bubnju	61
povratak	62
O autorici	63
Impresum	64

Nikolini Maletić
koja me izvela iz Altamire

*

Moj jezik je odbjeglo mladunče lava
zato se valja po dinama
kao slovo u početnici
Pamti raspored pješćanih vrhova
klizi šapama niz padinu

Moj jezik je gluho štene
koje ne pridaje važnost vjetru
zato se i budi izgubljeno
s ušima punim pijeska
u prostoru koji nitko više ne može
iznova složiti

BUKOLIKE

*

Moja je zemlja puna šuma
a tvoja je puna jezera
Ti znaš kako se korača pored jezera
imaš cipele samo za tu svrhu
imaš jezerski korak
(dva teška labuda na listovima
teturaš jer tvoja te strpljivost priječi
da im uskratiš molove)
Ti se vjerojatno ponekad i smiješ
i to vjerojatno zvuči
kao spuštanje hidroaviona
ljudi ili ulaze ili izlaze
ili stoje mokri na obali
i psuju strojeve koji si dopuštaju previše slobode
zatim odlaze u šumu
govoreći:
Ovdje sasvim sigurno ništa neće dotaknuti površinu

*

Naelektrizirani pokrivač
takva je to zemlja
Ustaneš li naglo iz kreveta možeš vidjeti oker atmosferu
iznad svoje pidžame
Pogledaj to visoko bilje s iskričavom krošnjom
Ljudi su ljudi
pa što ako se rađaju s razvodnom kutijom na mjestu
desnoga plućnog krila
Godovi nisu nego koloplet žica
Drvored nastaje kada se skupe jedni do drugih
strpljivo dišući u koloni
na crvenom svjetlu semafora

*

Moja se ljubav širila zemljom
kao sovjetski stanovi
U jedan si najzad uselio
ali kroz njegov kuhinjski prozor nisi prestao
motriti vrane što u pirueti ulijeću u nebo
na ostakljenom pročelju banke

*

Ta zemlja koja stane između brade i ramena
telefonska je slušalica pod uhom koje se smrзло
Tvoj je prst stegnut u njezinom malenom kružnom brojčaniku
i osmica je om koje zaboravlja naravnu pitomost
osam om osam om osam om
Bitali ste broj koji se ne koristi
Topao glas
gotovo prijateljski

*

Sada je tu gdje stojiš jedna livada i jedna dolina
ispod planinskog lanca
na plavim pločama zgrada
od svega je ostalo samo ime i snijeg
Kakve su to ulice na istoku grada
iza kojih se vuče devetnaestoljetni vitez
i grafitira neki lik
njezin je valjda
više nije žena sada je bulevar
li la lo lu le
kraj trgovine igračkama tepa plišanim medvjedima
bijeloj i smeđoj mladunčadi
Kako se ćud promijeni kada postaneš djed
koliko unučadi stane u dvjesto godina staro krilo
Otvorio bi zoološki za svoje hidrofbno potomstvo
ali ne ovdje i ne u ovoj zemlji
u kojoj more ispire pločnik

*

U tu je zemlju uletjelo moje srce kao
ptica u motor aviona
i laptop ti je skliznuo s bedra
i stranac ti je povratio u krilo
Voljet ću te dok ne opožari
dok velika metalna majka
s grudi ne zbaci maske za kisik

*

Objavili su u državnim novinama
četirima
preminuo je starac koji je tražio jantare na obalama
Ispod skele nastajućeg apartmana
njegovo sitno žuto lice zgusnulo se u rudaču
zbog koje su riješili protjerati ulagače
pozitivno nabijenim šipkama
Ispod su pronašli usnu u smoli
natečenu od uboda komarca
Mislili smo da je vizionar a
bio je lud
I zašto uopće pišete o njemu?
Trebalo bi pisati o uređenju gradskih plaža
i postupku termalizacije mora

*

Pod zastavom ambasade ogrću se tvojom kožom
veleposlanici kao satiri u jednoj trajnoj veljači
O tebi ne znaju ništa osim da si
prvo poslijeratno proljeće nad istočnim morem
cvjetni geler iz utrobe majke
zbog kojega hodaju nabreklih plavih šarenica
po ovoj zemlji u kojoj su sve oči mulj
ali topao i siguran

*

„Ne prelazite cestu na signal za slijepe“

Beskorisni su paneli koje ne možemo čuti
Zato ne podižem vrat
dok se u kičmu ne uvuče
red raznobojnih automobila

Napisat ću samo da stižem
i već ću se naći na drugoj strani
Sada kada se tvoj e-mail ispružio po ekranu
inkrustirao u zebru
treba zastati i provjeriti nisu li i ostale trake
tek zaostala pisma

U meni nema matične ploče
i sve dok mi se na zvuk tvoga odgovora
u pore mogu sklopčati crvene lisice iz obližnje šume
neće me izdati srce
neće mi posivjeti koža ni propasti vid
U ovoj zemlji kroz tvoje se tijelo
filtrira plavo svjetlo

*

Nad samim središtem toga grada
proteže se ravna
bestežinska grafitna crta
Onaj graditelj što svaki dan ravna leđa
ali ga nitko nije vidio kako se penje
objašnjavaju dok im se kiša skuplja
u okvire sunčanih naočala
Ipak znamo - sa sobom nosi cigle
jer se o podnevu crta iskrivi u konveksnu ležaljku
i tko zna neće li nas svaki čas odozgor napasti
beskrilni kilogramski leptiri

A ti si ustvari ostavljen
nad gradskom knjižnicom
da hiperventiliraš od straha za Walsera
neće li požar neće li voda neće li rat ili glup čitatelj

Okrećem globus u suprotnome smjeru nastojeći
neutralizirati tvoju vrtoglavicu
ili te barem pomaknuti s ruba
Sada je već vrijeme da odnekud dokotrljam široku crvenu kacu
pokupim šljive i sačekam da padneš
na meko i fermentirano

*

Kada izvadiš ruku iz džepa traperica
sve je konačno spremno za tvoje novo agregatno stanje
Iz džinsa
umjesto papira za duhan iščupao si
francuskim šavom spojenu gravitaciju
i sada levitirajući
udaljujući se polako od svoje bordo zemlje
uviđaš da razdaljina i nije bila tako velika

Među nama govoreći
avionske karte kupuju samo džepdržatelji
kakva šteta što si tako dugo duboko u njima
što su ti ruke plave od boje za tkanine

Na odlasku srušio si
treću zvijezdu sa spomenika slobodi
i ujutro se probudio s tupim bolom u nozi
Liječniku si obećao mirovati
i prestati piti više od dvije čaše
pri slabom osvjetljenju

*

Tri kamena ukradena iz luke
tri slane njuške labradora
taru se u džepu o moje prste spasitelja
Tako šećemo gradom
vlažni kameni psi zlostavljani od mora i ja
s lancem čiji doseg završava u ovoj zemlji

Sada se mogu samo propinjati
sada će me velike bijele ruke povući natrag u okot

Sjedeći pred jednom francuskom slastičarnicom
s tvrdim leglom u jakni lakše spoznajem:
Moje svjetleće zjenice ne mogu obustaviti
tvoju nježnost za solarne ploče
Zato ću nas nahuškati na izlog i razbiti ga
u oči popodnevnih gostiju
Treba se samo skotrljati
iz želatinoznog gnjeva u staklo
i baciti kerber-kamen
u veliku zdjelu kuhane kreme

Svi će pobjeći nenadano slijepi
nenadano slani

Samo će meni staviti brnjicu na brbljave ruke
i odvesti me tamo
gdje će mi dati pločicu s imenom
na koje ću se nehotice odazvati

ELEGIJE

PRISTIZANJE LJUBAVI

Četiri moja rođaka
sva četvorica pogranični policajci
i jedan ujak ne po krvi
u spačvanskoj šumi
žmire na kamione s istoka
peglađu zelene cerade i vraćaju ih
uredno složene u prikolicu
Brončane im se ruke zahvaljuju
putujući do drugoga prezimena
ali s istom šušlavom navikom

Četiri moja s čvornatog stabla
i jedan na vlažnom panju lužnjaka
za njih sam čuvala vodoravne piksele
tvojih divno širokih usta
i sada se smiješiš na fotoportretu
kraj feliksa sofija reksova
i odvoznika teškog tereta

Četiri moja rođaka
i jedan ne po krvi ujak
znaju kakav kofer nosiš sa sobom
ali ih ne zanima što je u njemu
Svaki kofer sa sjevera sumnjiv je kofer
I prije nego te ljubazno puste u zemlju
i dopuste da uzgajaš svoje riječi
u ušima lokalnih djevojaka
obećali su mi oglasiti se šifrom:

Florafin zemlja za cvijeće danas je prodana

Spakiraj samo najnužnije
skoči u vodu

i plivaj na drugu stranu Dunava

KAD DOĐE PROLJEĆE KUPIT ĆU KARTU ZA BUKUREŠT

Kad dođe proljeće kupit ću kartu za Bukurešt
bočicu vode i pecivo kod starog Albanca
svoje zadnje pecivo kod Lješa Kalemera

Otići ću unatoč njegovim rukama žurno obrisanim o pregaču

U Bukureštu nitko ne zna što je rečeno prije granice
dižu se revolucije i mogu izvikivati tvoje ime
umjesto bezvučnih državnika

i reći dolje s njim i nećemo nove poreze

Sandu iziđi da te vidimo iziđi zauvijek
vani je proljeće a ti si na sjevernoj strani Palače
iziđi nam ususret ili ostani

iznijet ćemo te procvjetalog ili smrznutog

MOGUĆNOSTI

Da sam tog dana
ne dvojeći kao melankolični požar pred obiteljskom kućom
pojela riblju platu u tišini popodneva
život bi krenuo u drugome smjeru
prema Idahu ili Montrealu
Trebalo je jesti kao medvjed
jesti s kostima glavom i škrigama
biti nafta koja se noću iskrada iz prekooceanskog tankera
i ždere ikru na tematskom plesnjaku

Trebalo je jesti
i na putu za Idaho ili Montreal
ne bi se ispriječio ovaj susret
kao glad utjelovljena u cvjetnom ornamentu rajčice

Da si tog dana ostao sjediti u žutom kvadratu ravnodnevnice
bilo bi nemoguće opaziti
da u očima uzgajaš zeleno-smeđe patke
i s vremenom bih svarila more
s vremenom bi otpali očnjaci

Sada si mi zaglavljen u podčeljusnoj žlijezdi
i svako jato koje me nadleti
zamišljam obareno u ključalom jezeru

NIKADA NEĆU ZNATI ONO BITNO O TEBI

Nikada neću znati ono bitno o tebi
urlaš li ikada iz svega glasa
prenosiš li se iz prostorije u prostoriju ili te upijaju zidovi
Bjesniš li kada te prekine zvonjava telefona
vičeš li u slušalicu:
Ne trebam novu tarifu
riblje ulje ni kremu od puževe sluzi
tko to koristi i zašto?
Plaću li gospođe iz reklamnih agencija jer si im opsovao najbliže
imaš li koga da ti kaže:
Previše si grub i takav si čitav tjedan

Nikada neću znati ono bitno o tebi
postao si jednoličan na snimci loše kvalitete
preslušavam je znajući da raspon mora postojati
kao što postoji božanstvo
kao što postoji vječno sutra u kojemu su sadržane sve vrste jutarnje kave
kao što postoji od iskona neki kiosk na glavnom križanju
u nekom gradu
koji traje već sat vremena duže od ovoga
i s iskustvom govori:
Budućnost nije strašnija od šestero preglasnih ljudi

Nikada neću znati ono bitno o tebi
koliko se daleko čuješ kada ti jave loše vijesti
kada ti jave o smrti u drugoj vremenskoj zoni
televizijom ili poštom
što te pogađa više?
Nikada neću znati ono bitno o tebi

Čut ću te kada iz košnice izlete pčele
kada se u strahu sakrijem među hortenzije i kukutu
kada zaspim snivajući nevine koale

koje nježno hraniš lišćem oleandra

POUR

Ništa nije moglo narušiti predodžbu o tebi.

B. Maruna

Mnogo je lakše nego tebe
voljeti radnike u ciglani
zanositi se sitno zidanim ogradama obiteljskih kuća
žmireći raspoznavati stupanj pečenosti gline
kao nedjeljnog biskvita koji još šumi

Ništa od svega ne bi se dogodilo
da nisi zavrtao crne rukave i izdavao se
za pomoćnog radnika novog postrojenja
Mnogo je ljepše bilo dok si nosio vreće cementa
dok je šećer u kući bio sumnjiv
dok su dlanovi bili tamni rebrasti crijep

Sada kada si visoko na gredama
više ne govorimo jednosložno
izvikuješ nove riječi
šuplje blokove

KRAJEM SVIBNJA

Najprije deset truba svira deset sekundi
zatim se čuje meko dvometarsko platno na sjeverozapadnom vjetru
pa krckanje vrata ukočenog stjegonoše
U idućoj bitci neću biti tajnica
više glasnik udaljujući se na konju
konj je također glazbeno potkovan
potom tromboni i bubnjevi i zadržavanje daha

Potom konobar ispusti tacnu
i tvoja ruka uzima mobitel
po kojemu korača Napoleonka u visokim čizmama
Njezin poziv ulazi u mene kao orkestar u lokalni dućan
kao Eroica između džema i papirne konfekcije
Užurban si poput devetnaestoljetnog Dubrovnika
naivan kao otvorena vrata i solidno tlo
više ne mogu k tebi
nisi republika

ZATIM SU SE DUGO SMIJALI

a ja bez zrcala bez izloga bez prozora automobila
u kojem bi se moglo ogledati
ako je bura razmjestila moje posloženo lice
ako je prelomila Kupidov luk o kamene koševe
preostao je samo duboki tanjur donje usne
s ječmenim riječima natopljenim vodom
svaka mi drskost ispadne plačljivo

U novom kupaćem kostimu
u žutoj haljini
čekala sam prijevoz do Budve
do Budve je nekoliko sati
do Budve ćemo unatoč vjetru
na obalu ćemo prijepodne iz mora nikada
Rekao je: drži me
za jestivu riječ kao prsti otopljen sladoled
Zatim se na želudac spustila noć
zatim su se u gradu upalila svjetla
zatim su se dugo smijali

PUSTINJE

I da ne zaboravim
kauč sa žutim točkama – nastoj da ga ne iznesu
Ništa je ispod našivenih dugmića
ništa zbog čega bi vrijedilo oslijepiti obiteljskog vepra
Oderat će meso tvoje uniforme
kao tri godine prije
oprugom moje bedro

U podne su mi opet u grlo ucijepili školjke
tako postajem crveno more s dubokim obrazima za ronjenje
Uzgajam u njima tri svjetleće ribe koje se na udarac
pale i gase i pregaraju
Sanjam te ponekad u bijelom
dolaziš s ljeskavom zmijom u šaci kako bi je podigao i
razdijelio mi nateklu čeljust
objesio o pluća krhke kuglice prosinačkog zraka

Naše je sabirno mjesto na vjetrovitoj čistini
nepotrebno prostranstvo za igličasta tijela
Na ulicama
u novinama
za okruglim hrastovim stolovima zovu nas Ježpolje
U Ježpolju su danas proglasili jesen i otresli jabuke
oni koji su vjerovali u košare nisu se vratili da nam kažu
postoje li i vrijedi li nastaviti sa zrenjem

Prije nego popusti grč koji me veže za stablo
željela bih spoznati sredinom i košticama
kako su tvoji topli prsti gipko okrenuli dugačak broj
izručivši im ime i adresu
oblik nosa i raspon ruku
Zvonko si pjevao u rupice telefona:

Sjećam se točno toga proljeća
Bile su suviše kratke da bi ih spojila na mojim leđima

SREST ĆEMO SE NAKON TREĆEG RATA

Napokon bit će jednostavno nastaviti sa životom
kamen će opet biti kamen tvrd pod krunicom zuba
i rijeka rijeka škakljiva između obala
Odroni i poplave vratit će se u zemlju i parkete
sve će umirati prirodnom smrću
zidovi od vlage prozori od termita

Nakon Trećeg rata nasumce će se izabirati pogodni
ljudi za popunjavanje obiteljskih fotografija:
Tranziter u gornji desni kut ruku preko njezine
jedna mlada agava kraj braće i osmijeh i idući molim

Srest ćemo se u razmjeni gradskih dobara
Ja ću nositi kupolu koja se našla na našoj cesti
ti ćeš vući toranj koji se zabio u vašu livadu
Oboje ćemo plakati za asfaltom i travnjakom

Srest ćemo se jer se ne možemo mimoići
jer netko mora popuniti tramvajsku liniju da je ne ukinu
jer nakon Trećeg rata u sivoj uniformi
svi mrtvi izgledaju isto:
neobrijani su i imaju trideset i pet
Boja šarenica prema važećim ton-kartama sistema: RAL 5009

Bole me dvije posude RAL 5009 hermetički zatvorene
i prebačene u skladište nepoznatih trgovaca
RAL 5009 gusto se pjeni u arteriji srca
sve druge ulice smirili su vapnom
tako je čisto čisto i spokojno
ali kamo će mravi?

Nakon svega sjediti na pločniku posve je sigurno
nema zalutalih pasa i šinteri nemaju razloga navraćati
sada je sve domaće i pripitomljeno

kao veliki podšišani oblak

Tvornice duhana sveta su mjesta
ti si možda nadglednik velikog pogona
Mogu te čuti kako u daljini pjevaš uz bijeli šum radija
zagledan u pokretne trake
posljednja živa bića
Slatko im govoriš u treperave uši:

Brže brže gusjenice moji dimni leptiri
ovo je proljeće ključno
Obogatit ćemo se smirujući fantomske drhtaje ruku
i prodajući upaljače po trostrukoj cijeni

ONI SE VRAĆAJU

odnekud se vraćaju već danima
ali danas vraćajući se
prolaze našim mjestom srasli u širok rep
Gdje je kičma koja ih predvodi koja ih prokrvljuje
gdje poštar koji ih dostavlja na točna vrata
na točno polje ako vrata više ne postoje
i ako se otvarajući ih nema kamo ući?

Oni se vraćaju i vraćajući se
prolaze našom cestom
Sve ih prebiru moje oči
Nijedan od ovih neparnih ne možeš biti
ali nisam sigurna da nisi
Nisu li pojeli tvoju dvojnost kao raskoljenu kajsiju?
Možda si sada polovičan a možda te uopće nema
i ako iznova ničeš ta mi je zemlja nepoznata

Oni se vraćaju i koga povesti sa sobom
s kime ljetovati u kraterima novog planeta
Među njima je jedan za glavu viši i k tome plav
To nikako ne možeš biti ti
ali nisam sigurna da nisi
U ovo nuklearno proljeće sposobni smo
mijenjati pigment i ne prestati rasti

Oni se vraćaju
Među njima je jedan što uporno govori
o žicama o hrani o svojoj tamnoputoj ženi
o suvišku prvog i nedostajanju posljednjeg
Njegove su zjenice dva prazna crna novčanika
To nikako ne možeš biti ti
ali nisam sigurna da nisi

Oni se vraćaju svojim kućama ispljunuti kao riblje kosti
oni se ljuljaju kao morska voda
u njoj je dječak
rumena četurica
obješen o vrat svoga oca
To nikako ne možeš biti ti
ali nisam sigurna da nisi

Možda bih ti i prepoznala pogled
no neljudski je buditi te
konačno usnulog
nakon ove buke koja je nadglasala svijet

NA PUTU TE PRESRETNU LOPOVI

Oprezno koračaš po desnoj traci glavne gradske rijeke
iz suprotnoga smjera sviraju ti sedmogodišnji mornari u Fiatu
Vlasnik trube utopio se nakon posljednje kiše
a onda se voda povukla do razine listova
i ljudi su počeli grcati pred vratima do kojih bi doplovile
ružičaste dozvole

Od ružičastih nikoga nemam u pamćenju
prije velikog potopa
u vrijeme jeftinog šećera bili su od njega
bili su slatka kromatska kocka
i kada te gledam iz daljine čini mi se
u stopalu koje vučeš neotopljena je kristalna rešetka

Ja poznajem dakle
te šake koje stišću šestlitreni paket mlijeka
ali svejedno ću ispod pazuha izvući nožić

Dolazim k tebi kao vodeni zid
kao lavina ugrijana u pećnici
kao kondenzirana para svih tuševa Europe

I mlijeko i brašno i trulo voće
sve mi predaj dok nije kasno
Kekse toalet papir
vrećice i račun

Na što misliš kad mi govoriš:
„Nezgrapno si se grlila“?

Kažem ti sve
i gumene čizme
dabome

NOĆU

Noću me budi sjećanje na Ines Kostadinovski
na njene lijepe ruke
oblikovane u prisvajajući hvat
Smeđi kunić kojeg mi je kupio otac pošao je za njom i nije se vratio
Kostadinovski je bila neprijelazna cesta
sve se orijentiralo po njezinim bijelim dvotračnim zubima
Vozila sam nekoliko puta tunelom Sveti Rok
samo ponekad ona bi stajala na ulazu i gonila
divlje zečeve sredinom
tada bih ugasila auto i gledala
kako se okreću suputničke gume kao crna ljetna sunca
Ništa se nije moglo uzeti od Ines
ni olovka ni krzno ni muške ruke
Valjalo je nastaviti bez svega i ne pitati se zašto
ostaviti pernicu ljubav i poginulog tamo gdje jesu
i produžiti dalje bez utvare da se još nešto da zaposjesti
zaobići zaokrenuti natrag

Noću me budi sjećanje na nju
Nakon toliko godina ponovno me nagoni stajati u mraku
hipnotizirano pijući vodu
dok u zemlji i cijevima ne ostane više ni kapi
Strah se okreće u meni kao vreli kotač Toyote Corolle
znoji se moje nesvjesno ono zna
ali ja ne
što je na mome posjedu
u vrtu u dnevnom boravku
tako privlačno njezinim magnetnim nokatnim pločama
Po što se ona vratila i gdje si odjednom nestao ti
sa svojim umornim pogledom
sa svojim platinastim mjesecima koji privlače grabljiva jata
jesi li stigao kući

jesi li zatvorio prozore i zaključao vrata?

POTKOPAVANJE LJUBAVI

Prijavio me državnom inspektoratu
moj jedini susjed smješten tristo metara dalje
niz ovu ulicu-vijaču

Na jednom kraju je on ja na drugom
po sredini je brežuljkast zavoj na čijem tjemenu često razgovaramo
o mješinama lokalnih vukova
Njihovi su trbusi puni kamena
a nama ga nitko neće navesti na stazu

Kako dakle da putujem
kako da se susretnem s tobom
u ovoj haljini koja se putem pretvorila u gomolj?

Godinama se blatno tjeme koleba
između moje i njegove kuće
kao previsoka obrva
Na koju će stranu pasti
kome će zatrpati vrt?
Nadam se njemu koji me zbog jagoda i prijavio inspektoratu

Ne viđam ga od tada
tog susjeda koji me izdao
koji je samorastuće voće nazvao djelatnošću
Nema baš ništa crno u crvenim jagodama
i on ih je sadio ali se nisu primile
i sada ga ne viđam
Pristigli su već puni kamioni bili su i mjernici
a on se ne pojavljuje
sa svojim nacrtima sa svojim šljem glasom
od kojeg su se sparušile jagode
od kojeg je nestala moja tržnica
na kojoj si kupovao subotom

donoseći mi uvijek iznova svoje uplašene oči

ROĐENDAN

Na vješalici do dvokrilnog ulaza
u domu zdravlja mjesecima je obješen dugi crni kaput

Netko je ušao poslušali su mu pluća
netko je umro od hipotermije
od hladnog stetoscopa
Mjesecima poslije ja mu kopam po džepovima
tražim maramice i nešto sitnog za pekaru
provjeravam dužinu rukava
Kašmir je skupocjen
ako su predugi podvrnut ćemo

Ovo nije smjena u kojoj radi moj liječnik
Izgledam li kao sumnjivo lice?
Došla sam ovdje bez jakne i uvjerljivo kišem
na izlasku ću se obući
uroniti leđa u njega
sutra ću ga u velikoj pomodnoj vreći
pokloniti tvome pomodrijelom tijelu

PUTOVANJA

Što se dogodilo na autobusnom stajalištu
i zašto je promet preusmjeren?

Ja o tome ne znam ništa

Na ovom ugibalištu
stvrdnuo se snijeg u glatki jang pod leđima i
stupnjevi su izišli iz prstiju u zemlju za visibabe
moji stupnjevi i životnost bez kože

Ova je zima donijela u sebi
zeleni sirup u sferičnoj opni
Lebdi nad benzinskom to čije rastvaranje čekamo
moguće zgusnuto ljeto iz kojega će iscuriti vrela mentol mora

Svaka riječ koju izgovorim smrzne se pocrni i zaspi
u dalekom krevetu i dubokoj starosti
Imena koja se više ne daju ugrijati grlom

I ti nestaješ negdje iza granice
kada te izustim trese se tvoje š i njegova je odbjegla vrana
već kljunom probila kuglu nad slijepim okom
Iz nje pada ukapljeni miris tvoga potiljka -
debeli sloj prašine zagrijan na plinskoj peći

ŠTO JE OSTALO NAKON ŠTO SMO NAPUSTILI STAN

Na osunčano parkirno mjesto iznijet ću monsteru u velikoj glinenoj zdjeli
sušilo s rubljem i stolac
da sjednem uz cestu u svoj dugi pravokutnik u kojemu se od tebe može naći
samo oprani sivi sako
da izložim obraze i čelo
karoseriju lica
da ugasim klimu i osmjehnem se prtljažniku susjednog Smarta
da me s petog kata netko polije prljavom vodom
da bude ljeto i more koje donosi kuhanu plastiku s daleke pučine
da iz miješanog otpada izvlačim boce i dijelim ih kao milosrdni Samaritanac
kao sladoledar
da uvečer spakiram stvari i krenem i da za mnom trče djeca
da me pitaju ima li još

DISANJE LJUBAVI

Uho i pramen kose
to je sve što se zamjećuje iza kovanog duhana
ali se promjer novčića širi ako otvorim šaku
ako je stisnem
netko se unutra počinje moliti bogu
netko mrmori esej o škrtosti
poziva se na ustav

U trenutku kada ovom cestom prođe
policajska patrola s pjevajućom sirenom
u ovaj kišni jesenski dan
palac mi odguruje tvoje pozelenjelo lice
i s tvojim zadivljenim pogledom na dugu peraju
koja čisti mokro vjetrobransko staklo
nešto je među nama konačno kao morsko dno

Više ne režem podstave kaputa da bih tvoje gladno polje
opskrbila svjetlošću
ne podižem te kada se otkotrljaš pod stolicu ili radijator
na blagajni plaćam samo tvojim skrivenim tijelom
na svakom mjestu te gubim
na svakom te ostavljam

SJEĆANJE I SUPROTNİ PRAVCI

Kada posve zaboravim
da se tvoje tijelo posuđuje kao knjiga
kada se spustim ulicom i na mene padne odbačena cvjetna koža
koja se seli između krošanja
netko će s bicikla doviknuti:
Deblo pomakni se
I s prvom spoznajom da se lipe ne rastvaraju ružičasto
postat ću lipa

Nabavit ću zelenu Vespu
nabavit ću zelenu kacigu
nabavit ću voće na Trešnjevačkom placu
nabavit ću košaru za njega
i s četrdeset na sat pobjeći ću
iza sebe bacajući
potomstvo cvijeća u razjapljena usta ljubavi

SLIKE KOJE SMO SAČUVALI

Kako umaknuti toj predodžbi
u kojoj tvoj trup
natkriljuje nju
drhtavo kao prvi šator izviđača
Trebalo bi leći u kadu punu višnjina soka
kao u surogat lubenicu
pa izići van posve nag
u ljetno popodne
ususret opnokrilcima

ŠTO SMO VIDJELI KADA SMO PODIGLI POGLED

Gledajući u nebo
s nepoznate nadmorske visine
orijentiram se po svemu što se raspoznaje u njemu:
po jednome bijelom šepavom konju
jetri koja se raspada na oblačiće
mrkom licu Tarantina
po velikim čeznutljivim ustima koja će me progutati
ako ne uzmaknem korak
po blijedećem tragu aviona – kardiogramu tvoga odlazećeg srca

GROTESKE

ŽENE IZ ALTAMIRE

Žene iz Altamire
zaljubljuju se u jelene

Žene oplakuju smrt i liježu s lovcima
pripremaju meso voljenih

Nevoljeni sviraju u njihove rogove
nevoljeni su pećinu pretvorili u rožnatu čeonu kost
koju zaljubljene krišom poljube
kada god se za to ukaže prilika
Najčešće uvečer kada sunce podsjeti
da mu božanstva režu vrat
i da mogućnosti jutra nisu istrošene

Noću ih
ljubomorne
sanjaju okružene košutama
Zdepaste i neželjene
umiru kada po njih dođe krilata lanad
umiru nijeme nikada ne naučivši sintaksu rike

Žene iz Altamire
priprosto bezrječno pleme
cijede sokove bilja i rišu vitka tijela
voljeni na ispaši (jabukom)
voljeni u trku (srčikom)
voljeni u snu (tamnozelenim listom)

Žene iz Altamire sada su žalosni crveni bizoni
koje hvataju pohlepne ruke
sada su moje napuklo nepce
moja temperasta krv
i mesnata šutnja

Pokazujem na drvo
pokazujem na voćku koja trune na tanjuru
pokazujem na sebe
Popnem se visoko
prislonim jabuku na srce:
Vrijeme je ručka
želiš li jesti?

Pitanje je jednostavno i brižljivo složeno u pokret

Ti se smješkaš i odlaziš
iz špilje u nadstrešnicu koja umije tvojim jezikom
kao teškom kuglom zarobiti zglobov

Ja znam i dalje si gladan
dok ti druga govori nježno:
Suton nad ovim gradom
nalik je vrućici u grlu koja pada na usne
i oblikuje ih u korito Dvine
puno ušećerene vode
kojom se sladi stado jelena

RAPSODIJA NA PAGANINIJEVU TEMU

Djevojke koje sviraju Rahmanjinova
u crvenom klobuku glazbene kutije
najranije su sjećanje na zločin iz strasti

Kada poklopim njihove dugoprste ruke
protresem ih u kompaktnom šeširu
i u Semjonovu je potres osam po Richteru

Djevojčice nisu teroristi
tvrdili su još deset godina poslije
ali ne mogu objasniti gubitak sluha u ožujku

PORTRETI NEPOZNATIH ŽENA*

Nije posve jasno zašto su otišle iz ovoga grada
sklerotične žene koje hodaju s tjemenom ispred tijela
Na neobilježenoj stanici ušle su u autobus
koji prevozi učenike iz pokrajnjih mjesta
i nestale

Pravokutne žene koje pristaju u svaki ugao kuće
kuhale su u obliku izvrnutog L
i određivale prognozu držeći pouzdanim znakom
smjer prozirnih dlačica na potiljku

Gradska je uprava prva primijetila
izostanak upita o popravku javnih površina
molbi da se zatrpaju krtičnjaci u središnjem parku
i da se stari šljunčani sloj pločnika zamijeni novom smjesom pijeska
gladom i sigurnijom

Šimun iz elektroservisa prekoputa
devet godina utišava radio
kada se u kasnim popodnevrim satima
iz suprotnoga smjera
nanovo ukaže vozač jutarnje linije

Ali žene-galioi ne izlaze
i nigdje ne vidi revoltirani luk njezinih leđa
Večeras će opet žalostan upaliti neonski natpis

Sve vrste popravaka

* Mara Švel-Gamiršek

MUZEJ NA OTVORENOM

Zlatni Kristofor Kolumbo drži dlan iznad pogleda
s prstom uperenim u zemlju koja uvlači trbuh
nastojeći se prikazati neplodnom
Uzvikne *terra nova* kada mu plemenite metalne uši obuhvate
zvuk novčića koji pada
faraon koji se klanja
mislilac koji ispravlja vratne kralješke
srebrni i bijeli
na opću radost prolaznika

I na kraju reda žena koja je
skinula vlastitu glavu
položila je u široko krilo
Zaogrnutu zelenim plišem
u nizu s koševima za otpatke
posve je nepokretna

Ovaj je muzej na otvorenom kulturna senzacija sezone
Sve što glasa
sve što se smiješi
dolazi vidjeti ovaj život zamrznut kao meso
kao voda u sigi

Žena-koš zna i on je tu
i prepuna je nepojedene šećerne vate
Čovjek koji joj je dobio nepopijenu kavu i
djevojka koja je iz džepova odbacila stare maramice
izgledaju kao par s istom dobrom navikom
da se dijeli svima

Žena-koš čeka sudbinski susret s njime
da joj zavari glavu prije nego padne snijeg
prije nego oproljeti i voda izbaci smeće na glavni trg

Žena-koš zna kada prođe
bacit će svježe kupljeno pecivo
koje je previše brašnasto za njegov ukus
i to je najbliže usnama

Sve ostalo bit će ljubav
jato golubova koje se sručilo u nju da poždere sve jestivo
Trokutasta ispupčenja na koži i udarci krila
čine je ljupko plavom
sve ostalo bit će ljubav

SUSJEDSTVO

Čini se
u prošlom životu bila je blatobran stražnjeg kotača
Danas s prozora gleda njegov bicikl naslonjen
na kovanu ogradu kuće jedne nutricionistice
Zatim ukrade kacigu s volana
i u nju plače uske
aerodinamične suze

HIMERA

Njemu su pod kapke uglavili
debelu povijest grčke civilizacije

Bio je nabuhlih očiju
kada mu se ona učinila skladnijom od pojmovnika
Godinu nakon utvrdio je:
Žene koje leže na grašku izrastaju u njega

Zbog naivne jestivosti praštao je
vječnu glupost bilja
sljepoću za svjetlo sjenu i zvuk
nikome potrebne konstelacije planeta
kojima vjeruje ona u kojoj prebiva
suluda mržnja prema riječnim ribama
dabrovima
i uopće svemu nalik na nju

On pak nije ni po čemu nalik na vodu
nije ga moguće pustiti da oteče niz slavinu
niti ga pripitomiti za bazen
On presađuje reznjeve riječi
iz zemlje u zemlju iz zemlje u zemlju
za nju je zemlja dom glistama i ništa više

Na rođendan
njoj je uzgojio ružu u enciklopediji suvremene kulture
i dugo čekao da se sol kristalizira u britkost

Ali ona
još uvijek ne zna imenovati nijednoga bas-gitarista na svijetu

I u trenutku
mrena nježnosti pada
kao knjige u vatru na Opernplatzu

MIMIKRIJA

Imala je upravo toliku masu
koliki je bio vodostaj Morače te godine

Zato se prevalila u rijeku i poništila

Ostala je na obali netopljiva sintetička odjeća
koju su pokupili Cigani
napravivši pred taborom Fašnik
zbog čijeg se dima ugušilo
troje djecu u slivu trbuha

NEMOGUĆI PREDJELI

Raj – ona stoji
na prstima desne noge
u zdjelici vage za brašno i orahe
Kazaljka ne hita ne titra
šuti usmjerena u nula u negram
O kada bi se pomaknula lijevo
pola kile ispod ničega
on bi se vratio
sigurno bi

IZOPĆENJE TIJELA

Rođena iz dagnje
na suviše malom platnu
ne uspijeva izrasti veća od petnaest centimetara

pet glava
pet trup
pet noge
kao tri ladice radnog stola

i stopala odsječena u pijesku

Od njezina je trbuha prošli tjedan
pozlilo kustosu jednog muzeja
niotkuda ni pjene ni algi
na Bauhaus Veneri

I umjesto da je postaviš nasuprot ulaznim vratima
i ostaviš da se ljudski protegne u akt
srušio si zid svoje sobe
viknuvši susjedima u zdjelice nedjeljne juhe:

Otkazujem sve zakazane portrete
Ja sam impresionist

Zatim si joj oko četvrtastog lica doslikao maramu
i poslao je okopavati pejzaže

SIGNALI

Metalik silueta
i na okviru vrata duge izvijene ruke

Iz svemira
s tanjura koji vrte jestive zeljaste lubanje
ulazi u tvoju kuću u temelje dnevnog boravka
beželučana djevojka
u uskoj koktel haljini
došla je večeras po tvoju glavu
došla je opsjesti tvoje led oči
i rastjerati Sabor
ali glava kaže

gle!

lijepa si kao TV satelit
privij mi se evo ovako
sada je oštrije
raspoznajem lica oporbenjaka

POKUŠAJ SAMOUBOJSTVA U LUTRIJSKOM BUBNJU

Umrijeti u takvome krugu
bježeći iz vlažnih usta boga
značilo bi biti prognan kroz njegove zube
kao sjemenka suncokreta

Tvoja ti savjest govori:
Nije ljubav ako ne uplaćuje na voljene brojeve
premda je odavno napustio dan svojega rođenja
preselivši sve stvari u sredinu ljeta

Za sobom je ostavio zbunjeno vrijeme
koje ga u matičnim knjigama traži
nadraženih kazaljki
i tebe
primoranu upitati majku u koliko je sati čula
prvi panični vrisak spoznaje da je rujanska kiša
samo atrofirano jezero

Jedino tako kombinacija može biti potpuna:
tvoj datum i sat i tvoja početna masa
to si uglavnom ti
numerirana i dotjerana do u vlas
stišćeš bijeli listić i čekaš pred televizorom
fanfare furioznih anđela
izvlačenje
trenutak kada će te bubanj pretvoriti u iracionalan broj

POVRATAK

Samo da zatopli
samo da se povuku jakne iz izloga
samo da se probude činčile i napuste joj leđa
kao Gandhijevi pobunjenici
počevši od vrata
mirno
niz udubljenu crtu kralježnice
samo da se provuku između butina
kroz kanjon u plodnu noć
Taman da se vrisne od straha
taman da se odbaci koža
i pobjegne
golog mesa u divljinu

Mateja Jurčević

Rođena 1995. u Vinkovcima. Završila komparativnu književnost i bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dobitnica je nagrade Goran za mlade pjesnike za 2016. godinu, za rukopis *Paranoja* koji je 2017. objavljen pod naslovom *Bijela vrata*. Svoju drugu zbirku pjesama, *Žene iz Altamire*, objavila je 2019. godine. Poeziju je objavljivala u brojnim časopisima i na portalima, s povremenim angažmanom u području prevođenja i književne kritike. Članica je Hrvatskog društva pisaca i sudionica međunarodne platforme za europske pjesnike *Versopolis*. Živi i radi u Vinkovcima.

Objavila: *Bijela vrata* (poezija, 2017), *Žene iz Altamire* (poezija, 2019).

Biblioteka Mali rakun

knjiga 92

Mateja Jurčević

ŽENE IZ ALTAMIRE

drugo izdanje

© 2026 Mateja Jurčević

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2026

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Glavni urednik

Krešimir Pintarić

Urednik

Tihomir Dunderović

Fotografija

Jacob Morch / Pexels.com

Objavljeno

15. veljače 2026.

ISBN 978-953-374-423-0 (HTML)

ISBN 978-953-374-424-7 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-425-4 (PDF)

Prvo izdanje

Meandar media, Zagreb, 2019.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.